

Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender

Den 8. marts 2006

SAMLENOTAT

Rådsmøde (Landbrug og Fiskeri) den 20. marts 2006

Sager på Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggenders område

- 3** Forslag til Rådets forordning om beskyttelse af geografiske betegnelser og oprindelsesbetegnelser for landbrugsprodukter og levnedsmidler.
KOM (2005) 698

Vedtagelse

side 2

- 4** Forslag til Rådets forordning om landbrugsprodukter og levnedsmidler som garanterede traditionelle specialiteter
KOM (2005) 694

Vedtagelse

side 6

NOTAT OM RÅDSMØDE
(Landbrug og Fiskeri) den 20. marts 2006

3 Forslag til Rådets forordning om beskyttelse af geografiske betegnelser og oprindelsesbetegnelser for landbrugsprodukter og levnedsmidler.
KOM (2005) 698

Grundnotat oversendt Folketingets Europaudvalg den 22. februar 2006. Nye afsnit er markeret med en streg i margenen.

Resumé

Kommissionen foreslår en videreførelse af ordningen om beskyttelse af geografiske betegnelser og oprindelsesbetegnelser efter medtagelse af ændringer, som primært skal sikre overholdelse af WTO-forpligtelser; en klarere ansvarsfordeling mellem Kommission og medlemslande samt en forøgelse af ordningens troværdighed gennem opstramning af medlemslandenes kontrolforpligtelser samt gennem obligatorisk anvendelse af enten det fælles logo eller en reference til ordningen i mærkningen af produkter, som markedsføres under ordningen. Herudover tydeliggøres detaljer vedrørende ansøgningerne og disses offentliggørelse, og det foreslås, at alene forholdene i fællesskabet skal tages i betragtning ved afgørelse af, om en betegnelse er blevet en artsbetegnelse. Forslaget vurderes ikke at berøre sundhedsbeskyttelsesniveauet i Danmark eller i EU.

Forslaget forventes vedtaget på Rådsmødet.

Baggrund

Kommissionen har ved KOM(2005) 698 endelig/4 af 20. januar 2006 fremsendt forslag til Rådets forordning om beskyttelse af geografiske betegnelser og oprindelsesbetegnelser for landbrugsprodukter og levnedsmidler. Der foreligger efter forhandlingerne et kompromisforslag i Rådet.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEF artikel 37 og kan vedtages af Rådet med kvalificeret flertal efter høring af Europa-Parlamentet.

Forslaget er sat på dagsordenen for rådsmøde (Landbrug og Fiskeri) den 20. marts 2006 med henblik på vedtagelse.

Nærhedsprincippet

Der er ikke redegjort for nærhedsprincippet, idet der er tale om revision af en eksisterende retsakt. Det er regeringens vurdering, at forslaget som følge heraf er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Formål og indhold

Der foreslås en videreførelse af forordning (EØF) nr. 2081/92 om beskyttelse af geografiske betegnelser og oprindelsesbetegnelser i en ny forordning efter indføjelser af en række ændringer. Forordningen fastslår under hvilke betingelser, man kan forbeholde anvendelsen af betegnelser, som knytter sig til afgrænsede geografiske områder, for landbrugsprodukter og levnedsmidler.

Forordningen sonderer mellem beskyttede oprindelsesbetegnelser (BOB) og beskyttede geografiske betegnelser (BGB). Det er en forudsætning, at kvalitet eller karakteristika for BOB er knyttet til det geografiske område og dets geografiske miljø, medens kvalitet, omdømme eller andre karakteristika skal tilskrives den geografiske oprindelse for så vidt angår BGB.

Artsbetegnelser kan ikke beskyttes under ordningen. Det foreslås nu, at der ved afgørelse af, om en betegnelse er blevet en artsbetegnelse, alene skal ses på forholdene i fællesskabet.

Kommissionen ønsker med forslaget at tydeliggøre hvilke informationer, der skal offentliggøres forud for påbegyndelsen af fristen for afgivelse af indvendinger mod en ansøgt beskyttelse. Derudover ønsker Kommissionen at præcisere en ansvarsfordeling mellem medlemslandenes myndigheder og Kommissionens tjenestegrene med henblik på at henlægge en større del af den administrative byrde uden for tjenestegrene.

Medlemslandenes myndigheder forudses således at forestå den egentlige sagsbehandling, herunder at sørge for offentliggørelse af ansøgninger samt behandling af indsigelser fra påtaleberettigede med hjemsted i medlemslandet forud for fremsendelse af ansøgningen til Kommissionen. Kommissionen kan så nøjes med at forholde sig til et resumé af ansøgningen samt til at påse, at sagsbehandlingen sker på lige vilkår i alle medlemslande.

Efter offentliggørelse af resuméet i EU-tidende gives påtaleberettigede med hjemsted uden for det medlemsland, hvori ansøgningen er indgivet, herunder fra tredjelande, mulighed for at fremsætte indsigelser mod beskyttelsen. Såfremt indsigelser i efterfølgende drøftelser ikke medfører enighed om den foreslåede beskyttelse af en betegnelse, træffes beslutning i en forskriftskomite. Kommissionen har her ønsket forvaltningsprocedure, og der er endnu ikke taget endelig stilling til kompromisforslaget på dette punkt.

Forslaget indeholder justeringer af rettigheder for ansøgere og for påtaleberettigede fra tredjelande, således at disse ligestilles med fællesskabets borgere, og således at kritikken fra WTO i en panelsag om emnet afgjort i april 2005 imødegås.

Med henblik på at øge ordningernes troværdighed ønsker Kommissionen at styrke kontrolbestemmelserne, primært ved at medlemslandene skal udpege et eller flere kompetente organer, som ansvarlige for implementering af kontrolsystemet. Den generelle kontrol af, at rettighedshavere under ordningen ikke krænkes, er myndighedernes ansvar, medens kontrollen af, at rettighedshavere under ordningen opfylder betingelserne i specifikationen, kan overlades til private kontrolorganer. Sidst-

nævnte sker som hidtil på rettighedshavers foranledning og regning. Det specificeres nu, at private kontrolorganer skal være akkrediterede.

Derudover søges ordningens troværdighed understøttet ved, at det gøres obligatorisk at anføre enten ”beskyttet oprindelsesbetegnelse/BOB” eller ”beskyttet geografisk betegnelse/ BGB” eller det dertil hørende logo på produkter, hvis betegnelse er beskyttet under ordningen.

Kommissionen foreslår, at medlemslandene skal kunne opkræve betaling for behandling af ansøgninger og indsigelser.

Udtalelser

Europa-Parlamentets udtalelse forventes at foreligge 15. marts 2006.

Gældende dansk ret

Der er til den eksisterende forordning fastsat bestemmelser om kompetent organ samt om sanktioner for overtrædelse i bekendtgørelse nr. 951 af 10. december 1993. Der skal foretages ændringer af bekendtgørelsen, såfremt forslaget vedtages i den foreliggende form.

Konsekvenser

En vedtagelse af forslaget skønnes ikke at berøre sundhedsbeskyttelsesniveauet i Danmark. Forslaget medfører ingen nævneværdige administrative konsekvenser for erhvervslivet.

De økonomiske og finansielle konsekvenser for myndigheder vil afhænge af, hvor mange ansøgninger, der indkommer i Danmark, og hvor mange indsigelser, der kommer mod disse. Forslaget giver mulighed for, at myndighederne kan afkræve betaling af virksomhederne for administration af ordningen. Forslaget har ingen væsentlige konsekvenser for EU's budget. Udgifterne vil skulle afholdes inden for Fødevarestyrelsens rammer.

Høring

Forslaget har været i høring hos en høringskreds af interesseorganisationer og myndigheder i henhold til fødevarerlovens § 3, jfr. artikel 9 i Fødevarerforordningen 178/2002/EF. Forslaget har desuden været i høring i Det Rådgivende Fødevarerudvalg.

Mejeriforeningen er principielt imod en sådan ordning i EU-regi. Foreningen finder, at der ikke blot skal ses på forholdene i Fællesskabet, når det vurderes, om en betegnelse er blevet en artsbetegnelse, og at kravet om opstilling af en liste over artsbetegnelser bør opretholdes.

Mejeriforeningen finder endvidere, at bestemmelserne vedrørende medlemslandenes behandling af ansøgninger kan medføre en lemfældig og uensartet sagsbehandling i medlemslandene.

Indførelse af en fast 5 års overgangsperiode ses at være højst uheldig ud fra en betragtning om, at Kommissionen kan være indstillet på at ”rulle tiden tilbage” og inddrage etablerede rettigheder.

Mejeriforeningen finder kravet om obligatorisk mærkning overflødig. Endvidere ses muligheden for at anvende fællesskabets symboler på produkter fra tredjelande i praksis at ville medføre vildledning.

Fødevarerindustrien er modstander af ordningen ud fra betragtninger om, en sådan beskyttelse virker hæmmende for den fri konkurrence og svækker incitamentet til innovation og produktudvikling. Fødevarerindustrien ser med bekymring på den markante stigning i antallet af beskyttede betegnelser og advarer mod øget protektionisme.

Fødevarerindustrien finder rollefordelingen mellem Kommission og medlemslande under sagsbehandlingen uheldig og forudser en øget risiko for usaglig varetagelse af nationale interesser.

Mejeriforeningen og Fødevarerindustrien udtalte på mødet i Det Rådgivende Fødevarerudvalgs EU-underudvalg den 1. marts 2006 sympati for Regeringens opfordring til Kommissionen om at iværksætte overvejelser om andre metoder, eksempelvis varemærkelovgivningen, til at opnå beskyttelse af betegnelser. Udvalget gentog i øvrigt synspunkterne som angivet i høringssvarene, og udtrykte desuden bekymring for konsekvenserne af en udbredelse af ordningen til 3. lande.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Det er regeringens holdning, at en videreførelse af fællesskabets ordning om beskyttelse af geografiske betegnelser ikke bør medføre forøgelse af medlemslandenes omkostninger ved administration samt kontrol af ordningen. Ved etablering af den eksisterende ordning i 1992 stemte Danmark imod ud fra en betragtning om, at det ikke var en fællesskabsopgave at beskæftige sig med markedsføring af udvalgte produkter. Regeringen finder, at Kommissionen bør iværksætte overvejelser om andre metoder, eksempelvis varemærkelovgivningen, for at opnå beskyttelse af betegnelser.

Orientering om andre landes positioner

Systemer med kvalitetsmærkning og med fremhævelse af geografisk oprindelse er udbredt og velset i den sydlige del af fællesskabet. Også de nye medlemslande er positivt stemt og venter sig meget af ordningen.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Forslaget blev forelagt Folketingets Europaudvalg i forbindelse med forelæggelse af rådsmøde (Landbrug og Fiskeri) den 23. januar 2006 jfr. samlenotat oversendt til udvalget den 13. januar 2006 samt ved grundnotat oversendt den 22. februar 2006.

4 Forslag til Rådets forordning om landbrugsprodukter og levnedsmidler som garanterede traditionelle specialiteter

KOM (2005) 694

Grundnotat oversendt Folketingets Europaudvalg den 22. februar 2006. Nye afsnit er markeret med en streg i margenen.

Resumé

Kommissionen foreslår en ophævelse af den eksisterende ordning om specificitetsattestering med henblik på videreførelse af ordningen under betegnelsen garanterede traditionelle specialiteter. Der foreslås en klarere ansvarsfordeling mellem Kommission og medlemslande samt en opstramning af medlemslandenes kontrolforpligtelser. Anvendelse af logo for ordningen eller en specifik ordlyd foreslås gjort obligatorisk at anvende, såfremt man i mærkningen på et produkt vil referere til ordningen, og der foreslås tydeliggjort detaljer vedrørende ansøgningerne og disses offentliggørelse. Forslaget vurderes ikke at berøre sundhedsbeskyttelsesniveauet i Danmark eller i EU.

Forslaget forventes vedtaget på Rådsmødet.

Baggrund

Kommissionen har ved KOM(2005) 694 af 23. december 2005 offentliggjort forslag til Rådets forordning om landbrugsprodukter og levnedsmidler som garanterede traditionelle specialiteter. Den danske udgave af forslaget er dateret af Rådet den 18. januar 2006. Efter forhandlingerne af forslaget er der udarbejdet et kompromisforslag i Rådet.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEF artikel 37 og kan vedtages af Rådet med kvalificeret flertal efter høring af Europa-Parlamentet.

Forslaget er sat på dagsordenen for rådsmøde (Landbrug og Fiskeri) den 20. marts 2006 med henblik på vedtagelse.

Nærhedsprincippet

Der er ikke redegjort for nærhedsprincippet, idet der er tale om revision af en eksisterende retsakt. Det er regeringens vurdering, at forslaget som følge heraf er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Formål og indhold

Der foreslås en ophævelse af den nuværende ordning om specificitetsattestering af landbrugsprodukter og levnedsmidler, idet ordningen dog foreslås videreført under et andet navn og i en udbygget form. Betegnelsen specificitetsattestering opgives til fordel for betegnelsen garanteret traditionel specialitet, som ses at være mere velegnet til at identificere produkterne.

Som i den eksisterende ordning er det hensigten, at betegnelser for landbrugsprodukter og levnedsmidler, som er fremstillet af traditionelle råvarer; som har en traditionel sammensætning eller en produktions- og/eller forarbejdningsmåde, som er knyttet til den traditionelle produktions- og/eller forarbejdningsform, kan optages i et register og beskyttes mod anvendelse på sammenlignelige produkter.

Beskyttelsen kan omfatte enhver anvendelse af betegnelsen, eller den kan begrænses til anvendelse af betegnelsen sammen med det fælles logo eller en reference til beskyttelsesordningen, således at betegnelsen i sig selv fortsat kan anvendes på produkter, som ikke opfylder de specifikationer, som ligger til grund for beskyttelsen. Beskyttelsens omfang afhænger af, hvad der er ansøgt om.

Forslaget indeholder, ud over en række bestemmelser, som vedrører adgangen til ordningen for produkter fra tredjelande samt adgangen til indsigelser fra tredjelande mod ansøgninger under ordningen, en række præciseringer og uddybninger af den eksisterende ordning, herunder en udbygning af kontrolbestemmelserne.

Kommissionen foreslår nu at definere ”traditionel” som havende været markedsført i Fællesskabet i en periode, som indebærer overdragelse mellem generationer, dog mindst i 25 år, og der opstilles mere specifikke bestemmelser for, hvad en ansøgning skal indeholde.

Kommissionen foreslår en præcisering af ansvarsfordelingen mellem medlemslandenes myndigheder og Kommissionens tjenestegrene med henblik på at henlægge en større del af den administrative byrde til medlemslandene. Der medtages dog en bestemmelse om, at Kommissionen skal vurdere de indstillinger vedrørende ansøgningerne, som medlemslandene fremover pålægges at udarbejde, med henblik på at sikre ensartethed i sagsbehandlingen.

Medlemslandene skal i forbindelse med sagsbehandlingen etablere en national indsigelsesprocedure, som omfatter en passende offentliggørelse af ansøgningen og sikrer en passende periode til at gøre indsigelser gældende. Såfremt der er tale om ansøgninger om ændringer af en specifikation til en allerede beskyttet betegnelse, skal myndighederne påse, at alle, som producerer i henhold til specifikationen, bliver gjort bekendt med ansøgningen. Alle indsigelser fra parter i det medlemsland, hvori ansøgningen indgives, skal håndteres i denne proces, da det kun er parter fra andre medlemslande samt fra tredjelande, som kan afgive indsigelser efter Kommissionens offentliggørelse af ansøgningen i EU-Tidende.

Det specificeres i forslaget hvilke typer indvendinger, der kan fremføres. Såfremt indsigelser i efterfølgende drøftelser ikke medfører enighed om den foreslåede beskyttelse af en betegnelse, træffes beslutning efter forskriftsprocedure. Kommissionen har her ønsket at anvende en forvaltningsprocedure, og en endelig stillingtagen til dette element i kompromisforslaget udestår.

Ifølge forslaget skal det gøres obligatorisk for produkter fra Fællesskabet at anvende det fælles logo eller betegnelsen ”garanteret traditionel specialitet” eller forkortelsen GTS, såfremt man på mærkningen af et produkt ønsker at henvise til ordningen. Produkter fra tredjelande skal ikke være underlagt samme krav.

Kommissionen ønsker at styrke kontrolbestemmelserne, hvilket blandt andet giver sig udslag i, at medlemslandene nu skal udpege en eller flere myndigheder, som er ansvarlig for implementering af kontrollen under ordningen. Den generelle kontrol af, at rettighedshavere under ordningen ikke

krænkes, er myndighedernes ansvar, medens kontrollen af, at rettighedshavere under ordningen opfylder betingelserne i specifikationen, kan overlades til private kontrolorganer. Sidstnævnte skal som hidtil ske på rettighedshavers foranledning og regning. Det specificeres nu, at private kontrolorganer skal være akkrediterede.

Endelig foreslår Kommissionen, at medlemslandene skal kunne opkræve betaling for behandling af ansøgninger og indsigelser.

Udtalelser

Europa-Parlamentets udtalelse forventes at foreligge 15. marts 2006.

Gældende dansk ret

Der er til den eksisterende ordning fastsat bestemmelser om kompetent organ samt om sanktioner for overtrædelse i bekendtgørelse nr. 951 af 10. december 1993. Der skal foretages ændringer af bekendtgørelsen, såfremt forslaget vedtages i den foreliggende form.

Konsekvenser

En vedtagelse af forslaget skønnes ikke at berøre sundhedsbeskyttelsesniveauet i Danmark. Forslaget medfører ingen nævneværdige administrative konsekvenser for erhvervslivet.

De økonomiske og finansielle konsekvenser for myndigheder vil afhænge af, hvor mange ansøgninger, der indkommer i Danmark, og hvor mange indsigelser, der kommer mod disse. Forslaget giver mulighed for, at myndighederne kan afkræve betaling af virksomhederne for administration af ordningen. Forslaget har ingen væsentlige konsekvenser for EU's budget. Udgifterne vil skulle afholdes inden for Fødevarestyrelsens rammer.

Høring

Forslaget har været i høring hos en høringskreds af interesseorganisationer og myndigheder i henhold til fødevarerlovens § 3, jfr. artikel 9 i Fødevarerforordningen 178/2002/EF. Forslaget har desuden været i høring i Det Rådgivende Fødevarerudvalg.

Mejeriforeningen frygter, at man med ændringsforslaget søger at lukke et hul mellem den nuværende specificitetsforordning og forordningen om beskyttelse af beskyttede geografiske betegnelser. Formålet forekommer ikke at være klart, og konsekvenserne ses ikke at kunne overskues.

Mejeriforeningen ønsker ikke et EU-system for beskyttede betegnelser, da et sådant begrænser mulighederne for producenter og eksportører, og foreningen stiller sig derfor afvisende overfor forslaget.

Mejeriforeningen ønsker en præcisering af det antal år, et produkt skal have været markedsført, snarere end den mindre præcise angivelse en generation.

Foreningen undrer sig endvidere over den snævre definition af sammenslutninger.

Endelig finder Mejeriforeningen, at registreringsproceduren forekommer noget lemfældig, og at det er svært at danne sig et indtryk af, hvad der skal registreres, før de detaljer, som skal fastsættes i gennemførelsesproceduren, er fastlagt. Der synes at være lagt op til, at alle betegnelser, som ikke mødes med indsigelser, vil blive beskyttet.

Mejeriforeningen udtalte på mødet i Det Rådgivende Fødevarerudvalgs EU-underudvalg den 1. marts 2006 sympati for Regeringens opfordring til Kommissionen om at iværksætte overvejelser om andre metoder, eksempelvis varemærkelovgivningen, til at opnå beskyttelse af betegnelser. Udvalget gentog i øvrigt synspunkterne som angivet i høringssvarene, og udtrykte desuden bekymring for konsekvenserne af en udbredelse af ordningen til 3. lande.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Det er regeringens holdning, at en videreførelse af fællesskabets ordning om beskyttelse af specificitetsattestering blot under et andet navn ikke bør medføre forøgelse af medlemslandenes omkostninger ved administration samt kontrol af ordningen. Ved etablering af den eksisterende ordning i 1992 stemte Danmark imod ud fra en betragtning om, at det ikke var en fællesskabsopgave at beskæftige sig med markedsføring af udvalgte produkter. Regeringen finder, at Kommissionen bør iværksætte overvejelser om andre metoder, eksempelvis varemærkelovgivningen, for at opnå beskyttelse af betegnelser.

Orientering om andre landes positioner

Specielt i den sydlige del af fællesskabet er der tradition for særlige mærkningsordninger for fødevarer. Ordningens beskedne succes hidtil skyldes angiveligt primært, at der har været for mange uafklarede spørgsmål i forordningsteksterne samt den omstændighed, at det ikke har stået helt klart, i hvilket omfang man skulle delagtiggøre andre i produktionsmetoder og recepter. Der skulle dog være en lang række ansøgninger klar til fremsendelse, og også de nye medlemslande venter sig en del af ordningen.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Forslaget blev forelagt Folketingets Europaudvalg i forbindelse med forelæggelse af rådsmøde (Landbrug og Fiskeri) den 23. januar 2006 jfr. samlenotat oversendt til udvalget den 13. januar 2006 samt ved grundnotat oversendt den 22. februar 2006.